

DELY PÉTER¹ – SIMONYI OTTÓ²**Mesterlövészek a rendfenntartásban I.****Marksmen in the Maintenance of Order I.****Absztrakt**

A tanulmány a mesterlövészek rendészeti alkalmazását, annak elméleti alapjait mutatja be. Rövid történelmi áttekintés után esettanulmányokon keresztül tárja fel a jelenkori tendenciákat, változásokat. Megoldási javaslatokat mutat be a mesterlövészek alkalmazásában, a nemzetközi tapasztalatok elemzésével.

Kulcsszavak: Terrorizmus, mesterlövész, rendfenntartás, lőfegyverhasználat

Abstract

The essay shows the law enforcement sniper utilizations, and it's theoretical background. After sort historical overview, reveals the recent tendencies and changes through case studies. Introduces suggestions of the sniper uses, with the analisys of teh international observations.

Keywords: terrorism, sniper, law enforcement, use of force

„Egy lövés- egy halott.” Ha ezt a kifejezést halljuk, olvassuk, azonnal a mesterlövészek – akciófilmekből, könyvekből megismert – romantikus világa jut az eszünkbe. A fáradságot nem ismerő, türelmes és rendkívül körültekintő magányos hős figurája ránk köszön a jelen fegyveres konfliktusait bemutató emlékezősekből és a különböző akciófilmekből. Bár fellelhetők közöttük a valóságot bemutató művek is, ám ezek is a mesterlövészek idealizált világát mutatja be. Jelen tanulmány kísérletet tesz a mesterlövészek, és ezen belül a rendfenntartásban, terrorelhárításban alkalmazott mesterlövészek munkájának precíz, tudományos igényességű bemutatására. Teszi mindezt több okból. Egyrésről napjaink biztonsági kihívásainak tükrében, a mind gyakoribbá váló terrorcselekmények fenyegető árnyékában

¹ Deli Péter: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola, doktorandusz hallgató - National University of Public Service, Doctoral School of Military Sciences, PhD student, E-mail: depet69@gmail.com ORCID ID : 0000-0001-9177-9686

² Simonyi Ottó: Terrorelhárítási Központ Műveleti Igazgatóság, Képzési Főosztály, E-mail: simonyiotto63@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-6790-8756

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

mind jobban előtérbe kerül a különleges műveleti feladatok megoldására szakosodott rendőri, rendfenntartói egységek alkalmazásának kérdésköre, mely nem nélkülözheti a mesterlövész képességet. Másrészt hiba lenne azt hinni, hogy a képességfejlesztés csak a rendfenntartói oldalt jellemzi. Sajnálatosan, de ugyancsak tendencia, hogy a precíziós lövészet képessége, alkalmazása megjelenik az elkövetői oldalon is. Harmadrészt mindezek megkövetelik a mesterlövészek szerepének ártértékelését és új taktikai eljárások bevezetését.

A tanulmány első része bemutatja a mesterlövészeti kialakulásának rövid történetét, a rendőrségi mesterlövészeti kialakulását, az azt létrehozó körülményeket. Az elmúlt évtized és a jelen eseményeiből példákat mutat be az alkalmazásuk lehetőségeit illetően, illetve ugyancsak példákat mutat be az elkövetői oldal által alkalmazott eljárásokból. Legvégül mindezek alapján igyekszik következtetéseket levonni, és javaslatot tenni új taktikai eljárások bevezetésére.

A KEZDETEK

Már a lőfegyverek megjelenésével egyértelművé vált, hogy a fegyver minősége, jellemzői, a használó képzettsége és egyéni kvalitásai szerint jelentős különbségeket lehet elérni az alkalmazás eredményességét tekintve. Bár kezdetben a lőfegyvert zárt hadrendi alakzatokban használták, a vele párhuzamosan fejlődő civil alkalmazása, a vadászat megmutatta, hogy a rejtőzködésből történő precíz használata mekkora lehetőségeket rejt magában. A mesterlövészeket jelentő angol sniper kifejezés is a vadászatból ered. A snipe jelentése szalonka. Az a madár, melynek elejtése megkívánja a vadásztól a rejtőzködés, az álcázás, és a precíz lövés képességét. Vagyis a mesterlövész nem csak a pontos lövés leadásának képessége, de a rejtőzködés, álcázás, és az ezzel járó türelem és precizitás is kell, hogy jellemezze.³

Az amerikai Nemzetközi Katonai és Védelmi Enciklopédia megfogalmazása szerint a mesterlövész olyan különlegesen felszerelt, magasan képzett tapasztalt lövész, aki álcázási, tájékozódási, információgyűjtési képességekkel rendelkezik, és képes nagy pontosságú, nagy távolságú lövések leadására általában speciális célcsoportra.⁴

Mesterlövészek a XIX. században jelennek meg a harctereken, az amerikai polgárháborúban Hiram Berdan ezredes 1861. november 30-án alapítja meg az első mesterlövész ezredet.⁵ Az elért sikerek nyomán a konföderációs hadsereg is hozott létre mesterlövész zászlóaljkat, amelyek az 1863. szeptember 20-i Chickamaugai csatában már jelentős sikereket értek el.⁶

³ Bariosik, Erdem- Baltacioglu, Gökhan: The Employment of Sniper in Modern Battlefield in: Journal of Military and Information Science Vol.2 No1. p.13.

⁴ International Military and Defense Encyclopedia Volume 5. Brassey's Inc.1993. p.2441

⁵ <http://www.civilwarhome.com/berdanbio.html> Letöltve: 2016.03.12.

⁶ <http://www.americancivilwarstory.com/whitworth-rifle.html> Letöltve: 2016.03.12.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

A kor amerikai írószenijének Ambroce Biercenek 1890-ben megjelent Bagoly-folyó c. novelláskötetében már megjelenik a mesterlövész irodalmi alakja a Harc közben eltűnt c. novellában.⁷

Mind az irodalmi műből, mind a korabeli leírásokból megállapítható, hogy a mesterlövészek elsődleges feladata a rejtve végzett megfigyelés, információgyűjtés, és a kiemelt célpontok megsemmisítése volt.

A következő említés mesterlövészek alkalmazásáról az 1899-es Colensoi csatában történik a Második Búr háborúban,⁸ ahol a búrok gerillaharcászatukban alkalmazták őket Mauser puskákkal és füstmentes lőszerrel.

Ezt követően a történelem minden háborújában és ütközetében találunk mesterlövészeket, akiket az első világháborútól kezdve már név szerint jegyeznek az elért megsemmisítések száma alapján csakúgy, mint a pilótákat légi győzelmeik alapján.

A teljesség igénye nélkül az alábbiakban az amerikai Snipercentral adatbázisát használva bemutatjuk a különböző háborúkban legnagyobb találati számot elért lövészeket:

I. Világháború: Francis Pegahmagabow (Kanada) 387 igazolt találat, Billy Sing (Ausztrália) 202 igazolt, 98 jelentett, de nem igazolt találat, Ottavio Bottecchia (Olaszország) 100+ igazolt találat.

II. Világháború: Simo Hayha (Finnország) 542 igazolt találat, Ivan Sidorenko (Szovjetunió) 500 igazolt találat, Erwin König (Németország) 400 igazolt találat, Lyudmilla M. Pavlichenko (Szovjetunió) 309 igazolt találat.

Vietnám: Adelbert Waldron III. (USA) 109 igazolt találat.

Irak: Kris Kyle (USA) 160 igazolt, 95 jelentett, de nem igazolt találat.

Afganisztán: Mark Osmond (Egyesült Királyság) 44 igazolt találat.⁹

Természetesen az ellenálló oldal is tudott sikeresen alkalmazni mesterlövészt. 2005-ben Irakban tevékenykedett a Juba fedőnevű mesterlövész,¹⁰ aki legalább két amerikai katonával végzett és további hatot megsebesített.¹¹

A történelem talán legismertebb – mesterlövész módszerrel elkövetett – emberölése 1963. november 22-én történt Dallasban, mikor Lee Harvey Oswald 81 méteres távolságból, egy épület hatodik emeletéről lelőtte John F. Kennedyt, az USA 35. elnökét.¹² Bár az azóta eltelt időben számos – egymásnak ellentmondó – teória született a gyilkosság körülményeit, részleteit illetően, melyek taglalása nem része a jelen tanulmánynak, az feltétel nélkül kijelenthető, hogy a precíziós lövész, mint bűnelkövető, itt válik nemzetközileg ismert fogalomká.

⁷ Bierce, Ambrose: Bagoly-folyó Európa Kiadó 1985. p.80

⁸ <http://www.britishbattles.com/battle-of-colenso/> Letöltve: 2016.03.12.

⁹ <http://www.snipercentral.com/sniper-log-book/> Letöltve: 2016.03.12.

¹⁰ A nevet a koalíciós hadsereg katonái találták ki, személye, és további sorsa ismeretlen. Több alkalommal jelentették be megölését, és elfogást, de soha nem sikerült valóban bizonyítani.

¹¹ <http://www.theguardian.com/world/2005/aug/05/iraq.usa> Letöltve: 2016.03.12.

¹² <http://www.intuitior.com/student/Oswald%20Problem.php> Letöltve: 2016.02.25.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

Alkalmazásuk kezdetén a mesterlövészek egyedül, magányosan tevékenykedtek. Egymás elleni harcukban jellemzően az ért el sikert, aki nagyobb türelemmel és önfegyelemmel rendelkezett. A második világháborúban a téli háború során kerültek először a lövészek párban alkalmazásra.¹³ Ilyenkor egy fő a lövész, egy fő a megfigyelő szerepét töltötte be.

A jelenkori katonai alkalmazásban az amerikai taktikák szerint előszeretettel használják a három fős mesterlövész csoportot, ahol egy fő a megfigyelő, egy fő az elsődleges lövész, és egy fő felel a kommunikációért és a csoport biztonságáért. Ha a tervezett bevetés a 48 órát meghaladja, a csoport négytagú, így egy fő folyamatosan pihenhet.¹⁴

RENDESZETI ALKALMAZÁS

A második világháborút követően a polgári rendvédelmi szervezetek jellemzően nem voltak mesterlövészei. Sem fegyverzet, sem alkalmazás tekintetében nem merült fel szükségességük. A fordulatot az 1972-es Müncheni Olimpia, illetőleg az ott, szeptember 5-én történt terrorcselekmény hozta. Mint ismeretes, a Fekete Szeptember elnevezésű palesztin terror-szervezet tagjai behatoltak az izraeli sportolók szállására, és két főt megöltek, további kilenc főt túszul ejtettek. A beavatkozás során mind a kilenc sportoló életét vesztette. Megöltek továbbá öt terroristát és egy rendőrt.¹⁵ Az akkori német rendőrségnek nem volt még speciálisan túszmentésre felkészített egysége, így mesterlövésze sem. Azon rendőröket jelölték ki mesterlövész feladatra, akik szabadidejükben vadásztak, így nagyobb tapasztalatuk volt a precíziós fegyverek használatában. Bár Szövetségi Védelmi Erőnek¹⁶ voltak képzett mesterlövészei, azonban a német alkotmány tiltotta bevetésüket a rendvédelmi feladatok során. Ez volt az a kiváltó ok, ami a német különleges rendőrségi egység a GSG-9 1973-as megalakításához vezetett.¹⁷ Az azóta eltelt időben minden ország rendőrségének speciális egységei, terrorelhárító alakulatai alkalmaznak mesterlövőket, jellemzően a rohamcsoport tagjaiként, azok műveleti támogatására.

A katonai és a rendészeti alkalmazás jelentősen eltér egymástól. Ezen különbség a kezdetekben a névhasználatban is megjelent, hisz a nyolcvanas-kilencvenes években a mesterlövészek a katonai állományba tartoztak, a rendvédelemben a precíziós lövő kifejezés honosodott meg. Az ezredfordulóra a megnevezésbeli különbség eltűnt, egységesen a mesterlövő (sniper) kifejezést használjuk.

A katonai alkalmazás területei lehetnek ellenséges célok, célszemélyek, tárgyak elpusztítása, ellenséges mesterlövészek leküzdése, kiemelt zónák, területek védelme, meg-

¹³ Zicherman István: Mesterlövészek-Egy lövés, egy halott Anno Kiadó 2005. p.43.

¹⁴ Glancy Michael W.: Conventional Sniper Operations in the Asymmetric Fight in: Infantry September-October 2005 Volume 94. number 5. p:25

¹⁵ <http://24.hu/tudomany/2011/09/05/tuszdrاما-a-muncheni-olimpian-1972/> Letöltve:2016.03.12.

¹⁶ Bundeswehr- Németország hadserege

¹⁷ <http://armedforcesmuseum.com/germanys-special-forces-gsg-9/> Letöltve:2016.03.12

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

erősített pontok tűztámogatása, támadás elhárítás tűztámogatása, útvonalak, helyszínek biztosítása, megfigyelés, külső tűztámogatás igénylése.¹⁸ A 2-4 tagú mesterlövész csoportok jellemzően önállóan tevékenykednek, adott esetben a helyszínre való kijutáshoz, és a helyszínről való bevonáshoz alkalmaznak külső segítséget. Az álcázás és a rejtettség megtartása végett soha nem az egységekkel mozognak a harci területen, kirakási pontjukat a tervezett pozíciójuktól távolabbra tervezik meg.¹⁹

A csoport megérkezéskor először saját biztonságáról gondoskodik, felállítja a kommunikációs csatornát a taktikai irányítási központtal, és csak ezután kezdődik a tényleges művelet.²⁰

Ezzel szemben a rendvédelemben alkalmazott mesterlövészek két fő klasszikus bevetési területe a túsumentés és az öngyilkosságra készülő személyek megakadályozása tettük végrehajtásában. Ezen kívül részt vesznek rendezvények, kiemelten védett személyek biztosításában, főként megfigyelői feladatokkal, illetőleg polgári vészhelyzet elhárításban. A két fő nevesített feladatkör valóban azt kívánja meg, amit a híres mesterlövész szlogen²¹ hirdet, vagyis az első lövésre kell rendkívül pontos találatot elérni, ami az elkövetőt azonnal meggátolja a további cselekvésben. Egy katonai alkalmazás során nem ritkák az ötszáz méter feletti lőtávolságok, sőt 338-as és 50-es kaliberű fegyverekkel átlépi az 1-2 kilométert is. Az eddig hitelesített távolsági rekordot a brit Craig Harrison tartja 2 435 méterről.²² Természetesen ilyen távolságoknál a hiba lehetőségével számolni kell. A célterület 0,5-1 négyzetméter, hisz nagy kaliberű fegyverrel elért találat a teljes emberi testen harcképtelenséget okozhat.

Ezzel szemben egy túsumentő akció során a lövést úgy kell leadni, hogy az elkövető semmiféle további tevékenységet ne végezhesen, ne legyen ideje egy fegyver elsütésére, vagy egy detonátor elindítására. Ezt csak az agytörzs, illetve a kisagy találatával lehet elérni. Ez esetben a célterület a két szem és az orrnyereg közötti részre szűkül, ami nagyjából egy öt centiméter átmérőjű körnek felel meg. Mindezek mellett a lövész nem elégedhet meg a pontos célzással. Arra is kiemelt figyelmet kell fordítania, hogy a fegyverhasználat más személyt ne veszélyeztessen. A nagyteljesítményű mesterlövész fegyverek és löszerek esetében ez főként a cél mögötti terület ellenőrzésére kell, hogy kiterjedjen, hisz az esetek nagy részében a becsapódó lövedék a testből történő kilépés után még elegendő energiával rendelkezik esetleges újabb súlyos vagy halálos sérülés okozásához. Ugyancsak említést érdemel, hogy a cél nem mindig látható tisztán, esetleg üveg, vagy

¹⁸ <http://www.globalsecurity.org/military/library/policy/army/fm/3-06-11/ch6.htm> Letöltve: 2016.02.25.

¹⁹ Glancy Michael W.: Conventional Sniper Operations in the Asymmetric Fight in: Infantry September-October 2005 Volume 94. number 5. p:27

²⁰ Glancy Michael W.: Conventional Sniper Operations in the Asymmetric Fight in: Infantry September-October 2005 Volume 94. number 5. p:28

²¹ Egy lövés- egy halott (One shoot-one kill)

²² <http://www.dailymail.co.uk/news/article-1270414/British-sniper-sets-new-sharpsniping-record-1-54-mile-double-Taliban-kill.html> Letöltve: 2016.02.25.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

járműkarosszéria takarja. Ilyenkor számolni kell az akadály lövedékpályáját módosító hatásával, ezt mind ez alkalmazott lőszer kiválasztásánál, mind a célzásnál figyelembe kell venni. Ugyanez vonatkozik az öngyilkossággal fenyegetőző személy elleni fegyverhasználat eseteire is. A különbség az, hogy ezekben az alkalmazásokban a cél nem az élet azonnali kioltása, hanem olyan találat elérése, amely egy nem életveszélyes sérülés, vagy az öngyilkosságra használni szándékozott tárgy (jellemzően lőfegyver) tönkretételével éri el a kívánt hatást.

Érthető módon ilyen pontosság eléréséhez rövidebb lőtávolság szükséges. A rendfenntartásban a mesterlövész alkalmazás jellemzően 200 méteres lőtávolságon belül történik. Az Amerikai Igazságügyi Minisztérium Statisztikai 897 ügynökség közreműködésével készített statisztikai szerint 1984 és 2004 között 219 esetben került sor az USA területén rendvédelmi jellegű éles mesterlövész alkalmazásra. A lövések 95%-a 0-91 méter között történt, az átlagos lőtávolság 46,63 méter (51 yard).²³

Térjünk át a rendvédelmi mesterlövészek másik fő feladatkörére, a biztosításra. Az lehet egy védett személyek által látogatott nyilvános rendezvény biztosítása, vagy a saját műveletei egységek bevetésének támogatása. Mindkét esetről elmondható, hogy az alkalmazott mesterlövész, vagy mesterlövész csapat – pozíciójának és technikájának köszönhetően – jelentős mennyiségű vizuális információhoz jut, melyet a műveletirányítási központtal közölve nagyban befolyásolhatja az akció irányításának menetét. Gyakorta előfordul, hogy a mesterlövész végzi a cél vizuális azonosítását, és a behatoló csoport az ő általa szolgáltatott információk alapján indítja meg akcióját. Ilyenkor a lövész/megfigyelő törvényi felelőssége még az esetben is megkérdőjelezhetetlen, ha az átadott információ a mesterlövész – műveletirányítás központ – akcióparancsnok – végrehajtó információs láncon torzulhat. Itt kell említést tenni a mesterlövész fegyvereken alkalmazott optikai eszközökről. A pontos célzás érdekében jelentős nagyításokra képesek, ám ezzel párhuzamosan a lövész elveszíti képességét a környezet megfigyelésére. Ez az az ok, amely kialakította a célzó/megfigyelő személy szükségességét. A lövész optikáján keresztül csak a célra, a célszemélyre koncentrálni, készen arra, hogy bármely pillanatban lövést adjon le. Az irányzó ellenben az összes külső tényezőt is figyeli, így különösen a fegyverhasználat alapjául szolgáló cselekmény alakulását.

Vizsgáljuk meg ennek törvényi oldalát. Magyarországon a rendőrség fegyverhasználatát az 1994 évi XXXIV. a Rendőrségről szóló törvény szabályozza. E törvény 52.§-a kimondja, hogy a rendőr a jogos védelem, és a végszükség esetét kivéve jelen törvény jogsíftja fel fegyverhasználatra. Mesterlövész alkalmazás esetén a jogos védelmi helyzet bekövetkezésének esélye csekély, hisz a lövész rejtve, a céltől nagyobb távolságra helyezkedik el.

Ugyanezen paragrafus azt is kimondja, hogy a lőfegyverhasználat történhet saját elhatározásból, vagy utasításra. Vagyis ha a lövész meggyőződött arról, hogy a fegyverhasz-

²³ http://www.hendonpub.com/resources/article_archive/results/details?id=3879 Letöltve: 2016.03.29.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

nálat feltételei fennállnak, önállóan dönthet a lőfegyverhasználatról. Utasítást jellemzően az akciót vezető parancsnokától kaphat.

Ugyanezen törvény 54. §-a felsorolja a lőfegyverhasználat további eseteit. A törvény szövegének részletes ismertetése nélkül érdemesnek tartjuk megjegyezni, hogy a fő szempont minden esetben a közvetlen fenyegetés vagy támadás, amikor más kényszerítő eszköz használata már nem elégséges, és/vagy korábbi alkalmazása nem vezetett eredményre. Ezeket a feltételeket azonban sok esetben rendkívül nehéz megítélni pusztán vizuális megfigyelés alapján. Különösen akkor, ha a lövész csak a célterületre, vagyis a célszemély egy részére koncentrálna. Ilyen esetben a megfigyelő, vagy a műveletirányító parancsnok rendelkezik mindazon kiegészítő információkkal, amelyek elégségesek annak eldöntésére, hogy a lőfegyverhasználat jogszerű-e. Ha a lőfegyverhasználatra vonatkozó utasítás a parancsnoki láncon érkezik, úgy az a törvény értelmében utasításra végrehajtott lőfegyverhasználat. Ha azonban a megfigyelő jelzi a lövés szükségességét – aki nem a lövész elöljárója, és az akció vezetője – a lövésznek olyan mértékben kell megbíznia a megfigyelő ítéletében, hogy tudja, a törvény vonatkozásában saját elhatározásából végrehajtott lőfegyverhasználatnak minősül a cselekménye. Közvetlen fenyegetés vagy támadás esetén megfontolandó tényező az időfaktor is. Vagyis sok esetben, míg az információ a mesterlövész csoporttól eljut a parancsnokig, és az utasítás visszajut, már megtörtént a támadás. Hazánkban még nem került sor olyan rendőrségi műveletre mikor ez az időtényező, vagy a lőfegyverhasználat alapjául szolgáló információ problémát jelentett volna, de elméleti síkon jelentős kérdéseket vet fel. A megoldás lehetőségeire a későbbiek során kitérünk.

Az utolsó alkalmazási terület a polgári vészhelyzet elhárítás. Itt a gyakorlatban a tüzekben felforrósodott, és robbanással fenyegető gázpalackok kilövéséről van szó. A találat során ugyanis a gáz a keletkezett lyukon kiszökik, csökken a belső nyomás, így nem kell tartani egy esetleges robbanás lökeshullámaintól a repeszhatásról, és az általa kiváltott láncreakciótól.

ESETLEÍRÁSOK

Az alábbiakban három nemzetközi és két magyar eseményt kívánunk bemutatni. A magyar eseményeket a történelmi hűség kedvéért, a nemzetközi eseményeket pedig az általunk megfogalmazni kívánt taktikai változtatások igazolására.

Magyarországon két esetben került sor mesterlövészek éles, személy elleni alkalmazására.

Az első eset 1973. január 12-én történt, amikor a balassagyarmati lánykollégiumban január 7-e óta zajló túsdrámának vetett véget egy lövés, aki az idősebbik Pitye testvért, Andrászt lelőtték.²⁴ Az adott napon 12:10 órakor „a mesterlövők – a munkásőrség távcsöves

²⁴http://hvg.hu/itthon/20130105_40_eve_tortent_az_elso_magyarorszagi_tusz Letöltve:2016.03.29.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

*puskájával – három lövéssel, illetve találattal megsemmisítették a géppisztolyos idősebbik gyereket, ezzel egy időben két rohamcsoport rendőrkutyák bevonásával szinte másodpercek alatt lefogták a kisebb fiút, aki már eldobta a pisztolyt és megadta magát.*²⁵

A munkásőrség ebben az időszakban a 7,62-es kaliberű orosz/szovjet Mosin-Nagant M1891/30 puska Magyarországon gyártott változatát használta, 3,5x-ös nagyítású PU távcsővel. Ez a fegyver már a második világháborúban is a szovjet mesterlövészek fegyverre volt, és 1986-ig állt hazánkban rendszerben.

Bár a lőtávolságról nincsenek pontos adatok, a helyszín alapján 60-75 méter közöttire tehető.

Végső soron ez az esemény vezetett a rendőrségi különleges egységek magyarországi megalakításához.

A második és egyben ez ideáig utolsó eset 2014. július 20-án történt, mikor egy öngyilkossággal fenyegetőző férfit – aki előzőleg lőfegyverrel megölté nagyanyját és négy kutyáját – tettek ártalmatlanná a Teroelrhárítási Központ mesterlövészei.²⁶

Az alkalmazott fegyver a 308-as (762x51 NATO) kaliberű Heckler & Koch HK417 támogató puska²⁷ volt, rajta Schmidt & Bender 4-16x50 PM II/P távcsővel. A lőtávolság 33 méter volt.

A nemzetközi események közül az első 2003. március 6-án történt a lengyelországi Magdalenkában. A lengyel rendőrségi különleges egység a GROM tagjai az éjszakai órákban érkeztek meg egy vidéki házhoz azzal a céllal, hogy az ott tartózkodó két rendkívül veszélyes és felfegyverzett bűnelkövetőt – akiket egy korábbi rendőr meggyilkolásával vádoltak – elfogjanak. A házhoz érkezve az elkövetők már várták őket, felkészülve a harcra. A híradásokból megtudható, hogy egy rendőr és mindkét elkövető életét veszítette, további 17 rendőr megsérült.²⁸ A Magyarországon megrendezésre kerülő Rendőri és katonai Mesterlövész Világkupán alkalmunk nyílt beszélgetni az akció egy résztvevőjével, aki a bevetés során mesterlövészként tevékenykedett. Elmondta, hogy a két – katonailag jól képzett – fegyveres a háztetőn kialakított tűzfészekből kezdte lőni a behatoló csoportot, annak megérkezésekor. Célirányosan a vélelmezett irányító személyeket, illetőleg a mesterlövészeket igyekeztek megsemmisíteni.

A második eset 2015. május 9-én történt Macedóniában Kumanovo városában. A rendőri alakulatok egy házat kerítettek be, ahol – információik alapján – fegyveres terroristák tartózkodtak. A rendőrség megérkezésekor a házból azonnal tűz alá vették őket. Az akció

²⁵ Munkásőrség Nógrád Megyei Parancsnokság zárójelentése az eseményekről. 1973. Forrás: Magyar Országos Levéltár MOL M-KS 295. f. 1. cs. 1973/2. ő. e. - Rendkívüli események.

²⁶ http://hvg.hu/itthon.bunugy/20140720_Fegyveres_amokfutot_szedett_le_egy_TEKES# Letöltve: 2016.02.23.

²⁷ A fegyvert a BM/12631-17/2007. Belügyminiszeri határozattal rendszeresítették a Teroelrhárítási Központ számára. Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/dok?source=1&type=406#!DocumentBrowse> Letöltve: 2013.02.23.

²⁸ <http://www.warsawvoice.pl/WVpage/pages/article.php/1571/article> Letöltve: 2016.02.23.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

során öt rendőr életét veszítette és harminc megsebesült.²⁹ Az eset után egy hónappal a Macedón különleges rendőri egység alakulatai hazánkban jártak mesterlövész továbbképzésen. Itt tartózkodásuk során elmondták, hogy – a lengyel eseményekhez hasonlóan – a képzett fegyveresek először a mesterlövészeket és az akció irányítóit vették célba. A lengyel esettel eltérően itt az elkövetők is nagy pontosságú mesterlövész fegyvert használtak.

A harmadik eset 2015. november 18-án Párizsban történt. A francia rendőrség különleges egysége, a RAID a Párizs szélén található Saint-Denisben egy házat vett körbe, hogy elfogja a korábbi párizsi terrorista támadások egyik feltételezett elkövetőjét és értelmi szerzőjét, Abdelhamid Abbaoudot. Az akció eredménye egy többórás tűzharc lett, melynek során a résztvevő 110 rendőrből öt megsebesült és három terrorista életét veszítette.³⁰ Ugyancsak az történt, hogy az egységre a megérkezést követően azonnal tüzet nyitottak.

KÖVETKEZTETÉSEK

Ha szemügyre vesszük a felsorolt három eseményt egyértelműen meg kell állapítani, hogy a terrorizmus erősödésével, különös tekintettel a szélsőséges iszlám fundamentalizmuson alapuló terrorizmus előretörésével megváltoznak az elkövetési formák. Mivel a szélsőséges iszlamista értékítélet szerint a harc közbeni halál hősi, az élet feloldozása szent kötelesség, így tendencia lesz, hogy az elkövetők nem szándékoznak együttműködni az elfogásukra érkező rendőri erőkkel, azonnal felveszik velük a harcot, és a végsőkig kitartanak. Mivel eredendően a harcra készülnek, azonnal megragadják a kínálkozó lehetőséget. Mindez szükségessé teszi a mesterlövészek katonai stratégia szerint történő alkalmazásának szükségességét. Vagyis a mesterlövész különítmény a rendőri egységtől külön mozog, a tervezett műveleti helyszínt az akció megkezdése előtt, rejtve éri el, és csak miután megfelelő állást foglalt, kommunikációs csatornáit felállította, indul meg a rendőri akció, a behatoló csoport/csoportok helyszínre érkezése. Tekintve hogy egy mesterlövész ellen egy másik mesterlövész a leginkább hatékony védekezés, jelen taktika alkalmazásával mindhárom esetben jelentősen csökkenteni lehetett volna az elhunyt, illetve sérült rendőrök számát.

A második következtetés, hogy a mesterlövész számára jelentős mentális terhet jelent a saját munkáján kívül a minden kétséget kizáró célazonosítás. Ez egy két-három fős csoport alkalmazásával természetesen jelentősen csökkenthető, de az időfaktor még így is hátráltató tényező. Ennek megoldását a megjelent mesterlövész irányítási rendszerek alkalmazásában látjuk. Példaként említenénk az amerikai Amerimex International cég Snipertech Coordination System termékét. A komplett irányítási rendszeren tíz mesterlövész egyidejű koordinációja valósítható meg. A mesterlövész fegyverekre szerelt kamerákkal vezeték nélküli jeltovábbító rendszer segítségével az irányítási központ valós időben

²⁹ <http://www.balkaninsight.com/en/article/heavy-shootout-disturbs-macedonian-town>

2016.02.23.

Letöltve:

³⁰ http://index.hu/kulfold/2015/11/19/parizsi_meszarlas_saint_denis_osszefoglalo_szerda/

2016.02.23.

Letöltve:

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

láthatja azt, amit a mesterlövész megfigyel. Mivel a kamera a lövésztől függetlenül fókuszálható, így az irányító maga dönti el, hogy csak a célterületre, vagy a teljes környezetre kíván rálátni. A kameraképekhez GPS alapú helymeghatározás is tartozik, így a parancsnok a távolságok, szögek ismeretében nagyobb biztonsággal dönthet a legeredményesebb alkalmazásról. Mindezek mellé képzési szempontból nem elhanyagolható, hogy a rendszerhez pulzusmérő adapter is kapcsolható, így képet kaphatunk a végrehajtó lövész aktuális mentális, fizikai állapotáról is.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az alábbi tanulmányban igyekeztünk képet adni a mesterlövészet történetéből, a katonai és a rendészeti felhasználás között különbségekről, és a rendészeti felhasználás alapjairól, sajátosságairól, problémáiról. A megtörtént eseményekből levont következtetések alapján megfogalmaztuk az új taktikai eljárások bevezetésének szükségességét.

A tanulmány következő részében a mesterlövészek kiválasztásáról és felkészítéséről kívánunk értekezni, míg a harmadik, egyben befejező részben az alkalmazásra kerülő fegyverek, lőszeresek, és optikai eszközök típusairól, felhasználhatóságukról.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Bariosik, Erdem- Baltacioglu, Gökhan: The Employment of Sniper in Modern Battlefield in: Journal of Military and Information Science Vol.2 No1. p.13.
2. Bierce, Ambrose: Bagoly-folyó Európa Kiadó 1985. p.80
3. Glancy Michael W.: Conventional Sniper Operations in the Asymmetric Fight in: Infantry September-October 2005 Volume 94. number 5. p:25
4. <http://24.hu/tudomany/2011/09/05/tuszdrama-a-muncheni-olimpian-1972/> Letöltve:2016.03.12.
5. <http://armedforcesmuseum.com/germanys-special-forces-gsg-9/> Letöltve:2016.03.12
6. http://hvg.hu/itthon.bunugy/20140720_Fegyveres_amokfutot_szedett_le_egy_TEKes# Letöltve: 2016.02.23.
7. http://hvg.hu/itthon/20130105_40_eve_tortent_az_első_magyarországi_tusz Letöltve:2016.03.29.
8. http://index.hu/kulfold/2015/11/19/parizsi_meszarias_saint_denis_osszefoglalo_szerda/ Letöltve: 2016.02.23.
9. <http://www.americancivilwarstory.com/whitworth-rifle.html> Letöltve: 2016.03.12.
10. <http://www.balkaninsight.com/en/article/heavy-shootout-disturbs-macedonian-town> Letöltve: 2016.02.23.
11. <http://www.britishbattles.com/battle-of-colenso/> Letöltve: 2016.03.12.
12. <http://www.civilwarhome.com/berdanbio.html> Letöltve: 2016.03.12.
13. <http://www.dailymail.co.uk/news/article-1270414/British-sniper-sets-new-sharpsnooting-record-1-54-mile-double-Taliban-kill.html> Letöltve: 2016.02.25.
14. <http://www.globalsecurity.org/military/library/policy/army/fm/3-06-11/ch6.htm> Letöltve: 2016.02.25.
15. http://www.hendonpub.com/resources/article_archive/results/details?id=3879 Letöltve: 2016.03.29.
16. <http://www.intuitor.com/student/Oswald%20Problem.php> Letöltve:2016.02.25.
17. <http://www.snipercentral.com/sniper-log-book/> Letöltve: 2016.03.12.
18. <http://www.theguardian.com/world/2005/aug/05/iraq.usa> Letöltve: 2016.03.12.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 3. szám

19. <http://www.warsawvoice.pl/WVpage/pages/article.php/1571/article> Letöltve:2016.02.23
20. International Military and Defense Encyclopedia Volume 5. Brassey's Inc.1993. p.2441
21. Munkásőrség Nógrád Megyei Parancsnokság zárójelentése az eseményekről. 1973. Forrás: Magyar Országos Levéltár MOL M-KS 295. f. 1. cs. 1973/2. ő. e. - Rendkívüli események.
22. Zicherman István: Mesterlövészek-Egy lövés, egy halott Anno Kiadó 2005. p.43.